

© ANNE VANDENBOSCH

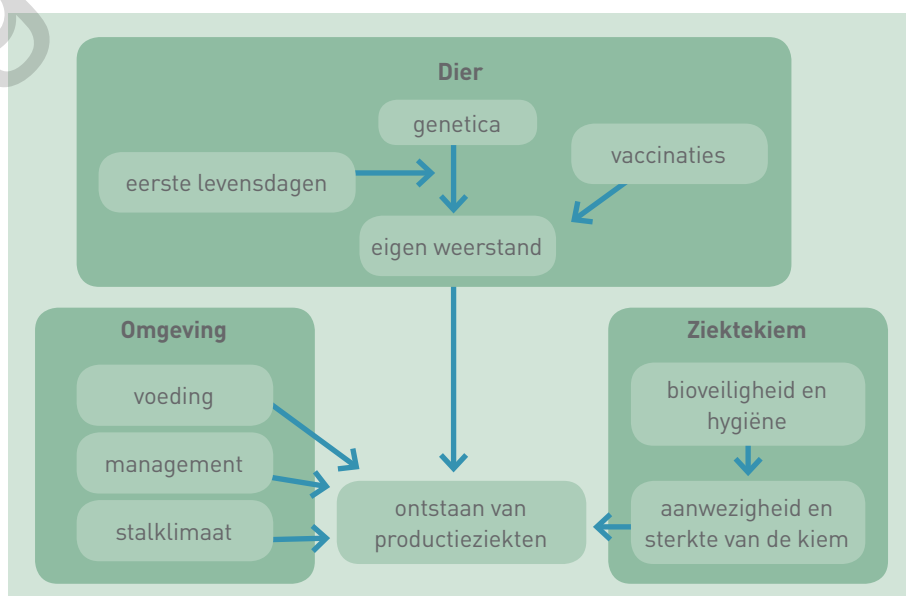
PROHEALTH-PROJECT BEKIJKT TOTAALPLAATJE

Al jaren wordt duidelijk dat vele aandoeningen bij varkens en pluimvee van een multifactoriële aard zijn. Hierbij is het dus niet alleen de ziekteverwekker die aanwezig moet zijn om problemen te veroorzaken, maar ook andere factoren zoals het klimaat, management, huisvesting ... zijn van tel. – Tommy Van Limbergen, UGent

Zowel bij varkens als pluimvee kunnen we enkele concrete voorbeelden van multifactoriële aandoeningen aanhalen. Bij de uitval in de kraamstal bij varkens zijn naast de infectieuze aandoeningen coli of coccidiose een gebrekkig biestmanagement of huisvesting belangrijke factoren. Enterococcusproblemen bij bráadkuikens worden meestal veroorzaakt door een combinatie van de aanwezigheid van de bacterie, de kwaliteit van het drinkwater en de reiniging en ontsmetting. De uniformiteit is zowel bij varkens als bij pluimvee van zeer groot belang, maar dit aspect kan door zeer veel factoren beïnvloed worden. Vaak moeten we zoeken naar een bedrijfsspecifieke of stalspecifieke oplossing.

Grootschalig Europees project

De kennis over de multifactoriële aard van zulke aandoeningen is nog niet zo groot, omdat in wetenschappelijk onderzoek

Figuur 1 In het Prohealth-project wordt op nationaal en internationaal niveau gekeken naar 'productieziekten'. Productieziekten zijn een combinatie van ziekteverwekker en dier- en omgevingsfactoren. - Bron: UGent

meestal slechts één of een paar parameters van een bepaalde aandoening worden onderzocht. Er kan dan bijgevolg niet altijd worden uitgesloten dat andere factoren mogelijk nog een invloed hebben.

Om hieraan tegemoet te komen, werd een grote Europese onderzoeksgroep gevormd en werden experts ter zake uit 11 landen geselecteerd om hieraan mee te werken. Alle partners in het project hebben hun eigen expertise en worden ingezet om specifiek onderzoek te doen naar bepaalde aandoeningen die de Europese varkens- en pluimvee sector schade toebrengen. Dit op vlak van diergezondheid, dierenwelzijn of productiviteit. We mogen stellen dat dit vandaag de grootste onderzoeksgroep is in de wereld die onderzoek doet bij varkens en pluimvee. Er werd al meteen een record gebroken bij de start van dit project: de Euro-

.....

Productieziekten komen meer voor naarmate de dieren een hoger productieniveau bereiken.

.....

pese Commissie maakte een budget van 12 miljoen euro vrij ter ondersteuning van dit 5 jaar durende onderzoek. Dit werd nooit eerder gezien bij een onderzoek naar diergezondheid. De directe bedoeling van dit project is om de primaire Europese varkens- en pluimvee sector te verduurzamen en meer competitief te maken. In totaal zijn 23 instellingen direct betrokken bij het project, dit zijn zowel universiteiten als een aantal befaamde sector-specifieke bedrijven zoals dierenartspraktijken, veevoederfirma's en fokbedrijven. Ook België is goed vertegenwoordigd in dit project. De faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent neemt een prominente rol in de coördinatie van dit project.

In het Prohealth-project wordt op nationaal en internationaal niveau gekeken naar de zogenaamde 'productieziekten'. Met productieziekten bedoelen we alle zaken – dus niet enkel infectieuze ziekten – met een negatieve impact op diergezondheid, productiviteit en dierenwelzijn die gelinkt kunnen worden aan de intensieve veehouderij (varkens en pluimvee). We kijken dus ook naar factoren zoals voederconversie, dagelijkse groei en medicatieverbruik (figuur 1). Typisch aan productieziekten is dat ze meer voorko-

© ANNE VAN DEN BOSCH

EFFORTPROJECT VERGROOT KENNIS OVER ANTIMICROBIËLE RESISTENTIE

Antimicrobiële resistentie treedt op wanneer bacteriën resistent worden tegen antibiotica die ingezet worden om bacteriële infecties te genezen. Dit is zowel in de humane geneeskunde als in de diergeneeskunde een groot probleem, omdat een infectie met resistente micro-organismen leidt tot een langere behandeling, mogelijk falen van de behandeling en zelfs de dood. De infectie kan zich verspreiden naar anderen en kunnen enorme kosten opleggen aan individuen en de samenleving. Wanneer voedselproducerende dieren drager zijn van resistente bacteriën, kunnen deze in de voedselketen verspreid worden en veel mensen blootstellen aan resistente bacteriën. Dit is natuurlijk een zeer ongewenste situatie. Er zijn lacunes in de kennis om de ontwikkeling en verspreiding van resistente bacteriën te beheersen. Enkele belangrijke van deze kennislacunes worden onderzocht in het Effortproject met als doel de verdere ontwikkeling en verspreiding van antimicrobiële resistentie te verminderen of op zijn minst te minimaliseren. Effort is een Europees onderzoeksprogramma bestaande uit een consortium van 20 partners uit 10 verschillende Europese landen (België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Italië, Nederland, Polen, Spanje en Zwitserland). Het belangrijkste doel van het Effortproject is om de complexe interacties tussen bacteriën bij dieren, de voedselketen en de omgeving te onderzoeken. De

studie wordt uitgevoerd in een breed scala aan voedselproducerende diersoorten (kalkoenen, vissen, vleeskuikens, vleeskalveren, varkens), gezelschapsdieren, wilde dieren en het milieu. Ook worden vleesmonsters uit de detailhandel verzameld. Binnen elk deelnemend land worden representatieve bedrijven geselecteerd, waar monsters van de dieren en het milieu worden verzameld. Deze worden gebruikt voor analyse van antimicrobiële resistentie in relatie tot specifieke bedrijfsparameters. Daarnaast zullen monsters van gezelschapsdieren, wilde dieren en monsters van vlees uit supermarkten worden verzameld in specifieke landen. Aan de hand van deze informatie wordt onder andere de relatie tussen bedrijfsmanagement, het gebruik van antimicrobiële middelen, dierenwelzijn en resistentie onderzocht. De risicofactoren die hieruit voortvloeien worden onderzocht in een interventiestudie, waarbij bestudeerd wordt of het invoeren van maatregelen met betrekking tot de risicofactoren resistentie kan verminderen. Het Effortproject startte in december 2013. Vanaf september worden diereigenaren benaderd voor deelname aan het project en de monsternamen bij verschillende diersoorten. Helaas zijn er dus op dit moment nog geen resultaten bekend. Wil je meer informatie over dit project, ga dan naar de website www.effort-against-amr.eu

Marjolijn Schlepers, UGent

men naarmate de dieren een hoger productieniveau bereiken. Voorbeelden hiervan zijn spijsverteringsstoornissen zoals enteritis of streptokokkeninfectie bij biggen en coccidioseproblemen bij braadkuikens.

Een duurzame varkens- en pluimvee-productie betekent optimale technische resultaten realiseren met een zo laag mogelijk medicatiegebruik en een zo goed mogelijk dierenwelzijn. Hierdoor blijft onze Europese productie concurrentieel ten opzichte van de niet-Europese productie. In verband met het verminderen van antibioticaresistentie loopt er momenteel ook een ander Europees project waaraan de faculteit Diergeneeskunde deelneemt, het Effortproject (zie kader). Het verminderen van antibioticaresistentie is brandend actueel in verschillende Europese landen. Het is belangrijk dat dit op een doordachte wijze gebeurt, waardoor de dierenarts nog steeds de nodige wapens kan blijven gebruiken bij het bestrijden van bepaalde aandoeningen.

Medewerking vanuit de sector

Zowel op vlak van pluimvee als varkens werken er ook heel wat Belgische partners mee met Prohealth. Mogelijk werd je als veehouder al gecontacteerd door één van onze Belgische partners met de vraag om hieraan mee te werken. Het is immers dankzij de medewerking vanuit de sector dat we ervoor kunnen zorgen dat de Europese productie van varkens en pluimvee haar hoog niveau kan blijven behouden en sterker kan worden in de toenemende wereldeconomie. Voor de varkenssector komen zeugen zowel als vleesvarkens aan bod. Bij de pluimvee-

sector worden braadkuikens, braadkuiken-moederdieren, leghennen en kalkoenen meegenomen in het project. In een eerste fase van het project worden gegevens verzameld op bedrijfsniveau van meerdere jaren terug. Hierop worden complexe statistische analyses gedaan zodat we in staat zijn om bepaalde tendensen en significante verschillen aan te tonen. Op deze manier worden ook risicofactoren en beschermende factoren voor productieziekten in verschillende huisvestingssystemen aangetoond en gaan we na wat hun individueel belang is bij bepaalde productieziekten.

In verdere fases van het project worden gerichte experimentele praktijkonderzoeken gedaan om het effect van bepaalde maatregelen op productieziekten te bepalen. Dit onderzoek zal heel breed gebeuren. Specialisten ter zake zullen kijken naar effecten op vlak van ondermeer genetica, voeding, ontsmettingsstrategieën ter preventie van verticale transmissie... Een kleine greep uit de grote waaier van thema's die zullen worden onderzocht: het effect van de huisvesting en voeding van zeugen op de vitaliteit en immuunstatus van biggen, mogelijkheden voor het verkrijgen van een optimale melksamenstelling bij pleegzeugen, het effect van leeftijd, huisvesting en activiteit op de botkwaliteit en welzijn van leghennen; de invloed van bepaalde controlestrategieën op de uitval in de eerste week na opzet bij braadkuikens...

De laatste fase van het Prohealth-project zal eruit bestaan om alle gegenereerde kennis om te zetten naar praktijkgerichte adviezen en deze dan ook via zoveel

mogelijk kanalen tot bij alle partijen in de primaire varkens- en pluimvee-productie te brengen. Dit zal onder meer gebeuren via presentaties, websites, vakliteratuur, workshops... Er zal tijdens het project ook rekening gehouden worden met de socio-economische aspecten. Dit om na te gaan of bepaalde adviezen of maatregelen economisch ook haalbaar zijn.

Indien je graag meer informatie wenst over het Prohealth-project, kan je best contact opnemen met drs. Tommy Van Limbergen of prof. dr. Dominiek Maes van de Vakgroep voortplanting, verloskunde en bedrijfsbegeleiding, faculteit diergeneeskunde, Universiteit Gent via mail tommy.vanlimbergen@ugent.be. Om een idee te krijgen van wat dit grootse project nog omvat, kan je ook een kijkje nemen op www.fp7-prohealth.eu ■

Tommy Van Limbergen en Marjolijn Schlepers zijn als dierenarts verbonden aan de Vakgroep Voortplanting, Verloskunde en Bedrijfsdiergeneeskunde van de UGent.